

SINTEZA RECOMANDĂRILOR
la proiectul de hotărâre al Consiliului de Administrație ANRCETI privind
identificarea pieței relevante corespunzătoare serviciului de terminare a apelurilor
voce în rețelele individuale de telefonie fixă

și la

Analiza privind identificarea pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele
individuale de telefonie fixă

Perioada de consultare pentru proiectul de hotărâre al Consiliului de Administrație ANRCETI privind identificarea pieței relevante corespunzătoare serviciului de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă și a Analizei relevante, publicate pe pagina de internet a ANRCETI la data de 28 aprilie 2010, a expirat la data de 19 mai 2010.

Proiectul supus consultării a avut drept scop evaluarea necesității definirii unor piețe relevante susceptibile de a fi reglementate *ex ante* în ceea ce privește serviciile de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă.

Proiectul supus consultării a cuprins următoarele sete de documente:

a) analiza privind identificarea pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă;

b) hotărârea privind identificarea pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă;

Piețele relevante identificate sunt:

- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Moldtelecom” S.A.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Orange-Moldova” S.A.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Arax-Impex” S.R.L.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Riscom” S.A.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Sicres” S.R.L.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Sun Communications” S.R.L.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Starnet” S.R.L.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a Î.S. „Centrul de Telecomunicații Speciale”;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a Î.S. „Calea Ferată din Moldova” ;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „ITPAY” S.R.L.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Cartel-Sistem” S.R.L.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Tercom Service” S.R.L.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „ALIT” S.R.L.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „OvateL TDM” S.R.L.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Boomtelecom” S.R.L.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Eurostock” S.A.;
- ❖ Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Unicomtel” S.R.L.;

Agenția a publicat pe site-ul său Analiza privind identificarea pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă Pe data de 28 mai 2010 și a anunțat ședința Consiliului de Administrație pentru aprobarea hotărârilor privind identificarea pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă și mobile. La ședință o parte din furnizorii prezenți au declarat că nu au avut timp suficient pentru examinarea versiunilor finale întreprinse spre aprobare și au solicitat timp suplimentar pentru aceasta. Agenția a amânat aprobarea hotărârilor și a extins termenul de prezentare a opiniilor.

Comentariile parvenite de la furnizorii de rețele publice comunicații electronice în cursul perioadei de consultare se referă la următoarele aspecte:

I. Comentariile parvenite inițial

Comentariile „Moldtelecom” S.A.

- 1. În p.3 din proiectul Hotărîrii ANRCETI a determinat că piața relevantă a produsului cuprinde toate serviciile de terminare a apelurilor voce, astfel considerăm că noțiunea „toate serviciile” este vastă și în acest mod propunem de a utiliza noțiunile prevăzute în Licența eliberată de Agenție pentru prestarea serviciilor de telefonie fixă și anume „serviciile de terminare a apelurilor locale și naționale voce”.**

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărîrii

Acceptarea propunerilor: Nu se acceptă

ANRCETI reiese din considerentul că punctele de interconectare prin care se oferă serviciul de terminare în rețeaua fixă proprie se află pe teritoriul național, este oferit „furnizorilor” (care prin definiția Legii comunicațiilor electronice sunt persoane legale naționale care au notificat Agenția și sunt autorizați), serviciul de terminare este transportarea apelului pe teritoriul național, indiferent de caracteristicile tehnice ale acestui. Prin urmare serviciul de terminare a oricăror apeluri este național. Cazurile când serviciul de terminare este oferit unor operatori nerezidenți sau este oferit furnizorilor naționali la puncte ce nu-s situate în teritoriului național nu sunt cuprinse de definiția produsului focal.

- 2. Agenția operează cu noțiuni care nu sunt prevăzute în nici-un act normativ național (ex. terminare simplu tandem, dublu tandem). Se propune a defini acești termeni.**

Nota Agenției: Comentariile se referă la analiza de identificare

Acceptarea propunerilor: Se acceptă

ANRCETI a introdus explicarea acestor acestor termeni tehnici.

- 3. Propunem ca în primul alineat din p.3.1 după termenul „telefonie mobilă” să fie completat cu sintagma „pe teritoriul Republicii Moldova”**

Nota Agenției: Comentariile se referă la analiza de identificare

Acceptarea propunerilor: Nu se acceptă

Propunerea dată limitează produsul focal doar la terminarea apelurilor originate în rețele din Republica Moldova. Din analiza efectuată, ANRCETI ajunge la concluzia că un furnizor fix are putere semnificativă pentru terminarea oricărui apel, iar serviciul de terminare a oricărui apel este oferit în întregime pe teritoriul național, între furnizori naționali.

ANRCETI a modificat acest punct, prin care a menționat că serviciul de terminare în rețeaua fixă este o resursă pentru serviciile cu amănuntul și pentru serviciile cu ridicata.

4. În p.3.5 din proiect Agenția face trimitere la comportamentul utilizatorilor finali și considerăm că este necesar de a efectua un studiu bazat pe eșantioane sau chestionare care va determina exact comportamentul consumatorilor.

Nota Agenției: Comentariile se referă la analiza de identificare

Acceptarea propunerilor: Se acceptă parțial

Agenția a adăugat în analiză argumente suplimentare privind posibila reacție a furnizorilor față de SSNIP. Agenția a adus dovezi că în majoritatea cazurilor furnizorii nu vor reacționa la SSNIP și, respectiv, nu vor exista constrângeri suficiente din partea cererii cu amănuntul asupra SSNIP. Agenția consideră că un studiu prin sondaj în rândul utilizatorilor, corelat cu rezultatele unui studiu între furnizori privitor la posibilul SSNIP, ar aduce la concluzii echivalente.

5. Concluziile Agenției în baza efectuării Testului Monopolistului Ipotetic, dacă este posibil, să fie exemplificate prin calcule, prezentate ulterior, operatorilor de comunicații electronice.

Nota Agenției: Comentariile se referă la analiza de identificare

Acceptarea propunerilor: Nu se acceptă

Agenția a analizat din considerente teoretice care ar putea fi răspunsul la un SSNIP al monopolistului ipotetic. Aceste raționamente teoretice țin cont de posibilitatea ca serviciile substituente să poată fi oferite în termen scurt și cu investiții minore.

Analizând teoretic, Agenția a ținut cont de experiența regulatorilor europeni și raționamentele lor¹.

De asemenea, Agenția a invitat furnizorii să aducă raționamentele și dovezile proprii.

Furnizorii nu au prezentat date empirice care ar contrazice concluziile inițiale ale Agenției privind posibila reacție la SSNIP-ul monopolistului ipotetic.

6. Hotărârile de acest gen să intre în vigoare la data publicării acestora în Monitorul Oficial și nu la data aprobării.

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărârii

Acceptarea propunerilor: Nu se acceptă

Hotărârea privind identificarea unei anumite piețe relevante este o decizie individuală, bazată pe concluziile analizei, fără a impune careva obligații. Este rezonabil că decizia să fie valabilă din momentul luării, deoarece nu necesită careva evenimente suplimentare să se producă pentru ca o piață să aibă caracteristici care să solicite intervenție regulatorie.

¹ Spre exemplu http://www.arcep.fr/uploads/tx_gspublication/consult-ta-mobile-230410.pdf

II. Comentariile parvenite de la furnizori în urma extinderii termenului pentru comentarii

Comentariile „Orange Moldova” S.A.

1. Piața relevantă este definită la art. 2 al Legii comunicațiilor electronice drept *„piață de produse și/sau servicii din domeniul comunicațiilor electronice, ale cărei caracteristici pot fi de așa natură încât să justifice impunerea prin lege a unor obligații speciale”* (Normă similară cu art. 15(1) al Directivei cadru 2002/21/EC). Prin urmare, definiția pieței relevante specifice trebuie să includă numai acel produs și/sau serviciu din domeniul comunicațiilor electronice pentru care Agenția are dreptul, conform legii, să impună obligații speciale furnizorilor cu putere semnificativă.

Potrivit art. 47 al Legii menționate, *„Agenția impune furnizorilor cu putere semnificativă pe o piață relevantă obligația de a permite accesul la unele elemente specifice ale rețelei și la infrastructura asociată și utilizarea acestora, în special în cazul în care se consideră că refuzul de a acorda accesul ori impunerea unor clauze cu efect similar ar conduce la împiedicarea creării unei piețe de comerț cu amănuntul competitive și durabile sau la prejudicierea intereselor utilizatorilor finali. Aceste obligații „pot viza ... interconectarea rețelelor sau a elementelor acestora”* (Normă similară cu art. 12 al Directivei 2002/19/EC privind accesul). Potrivit pct. 5(1) al Regulamentului cu privire la interconectare, serviciul de terminare de apel este un serviciu de interconectare. Prin urmare, Agenția are dreptul, conform legii, să impună furnizorilor cu putere semnificativă obligații speciale vizând interconectarea rețelelor, inclusiv terminarea de apel, numai în cazul în care refuzul de a acorda accesul ar conduce la împiedicarea creării unei piețe de comerț cu amănuntul.

Conform pct. 3 al Regulamentului, aprobat prin Hotărârea Agenției nr. 55 din 29.12.2008, piața cu amănuntul este definită drept *„piață de produse destinate utilizatorilor finali”*, iar piața cu ridicata este definită drept *„piață de produse destinate a fi utilizate de către alți furnizori de rețele și/sau servicii de comunicații electronice în calitate de intrări pentru a-și crea propriile servicii pe o piață cu amănuntul sau pe o piață cu ridicata”* (Normă similară cu pct. 6 din preambulul Recomandării Comisiei Europene 2003/311/EC din 11.02.2003 privind piețele relevante ale produselor și serviciilor din sectorul comunicațiilor electronice susceptibile a fi reglementate ex-ante). Conform pct. 5 al anexei la Hotărârea Agenției nr. 85 din 28.04.2009, piața serviciilor de tranzit de trafic cuprinde *„serviciile de tranzit... între punctele de interconectare pentru transportarea ... traficului destinat rețelelor furnizorilor naționali”* și este o piață cu ridicata (Normă similară cu pct. 10 din anexa la Recomandarea Comisiei Europene 2003/311/EC din 11.02.2003 privind piețele relevante ale produselor și serviciilor din sectorul comunicațiilor electronice susceptibile a fi reglementate ex-ante).

În cazul de față, serviciile prestate de furnizorii de tranzit sunt utilizate de furnizorii străini de rețele și servicii de comunicații electronice în calitate de intrări pentru a-și crea propriile servicii pe o piață cu amănuntul sau pe o piață cu ridicata. Furnizorii de tranzit nu au contract de prestare a serviciilor de comunicațiilor electronice cu utilizatorii finali. Utilizatorii finali nu au posibilitatea să aleagă între serviciile furnizorilor de tranzit. Prin urmare, furnizorii de tranzit concurează între ei pe o piață cu ridicata. Astfel, refuzul de a acorda accesul unui furnizor de tranzit nu poate împiedica concurența pe piața cu amănuntul.

În consecință, Agenția nu are dreptul, conform legii, de a impune furnizorilor cu putere semnificativă obligații vizând interconectarea rețelelor cu furnizorii de tranzit.

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărârii și la analiza de identificare

Acceptarea propunerilor: nu se acceptă

În conformitate cu art.8 (1) al Legii comunicațiilor electronice, Agenția este autoritatea care supraveghează respectarea legislației în domeniul comunicațiilor electronice de către furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice.

În conformitate cu art.19(3) *Rețelele și/sau serviciile de comunicații electronice vor fi furnizate în condiții de concurență, conform legii.* Prin aceasta trebuie să se asigure că orice rețele și/sau servicii de comunicații electronice să fie furnizate prin concurență. Dorim să accentuăm că acest principiu legal, în partea în care se referă nu doar la servicii destinate publicului larg, este similar cu principiul de Open Network Provision, implementat în UE de către Comisie încă prin cadrul din 1998.

În conformitate cu art.8 (4) al Legii comunicațiilor electronice, *prin reglementările sale, Agenția promovează concurența în furnizarea rețelelor, a infrastructurii asociate și a serviciilor de comunicații electronice, acționând în special pe următoarele direcții: ... b) prevenirea acțiunilor ce au ca obiect sau au ca efect distorsionarea sau restrângerea concurenței în domeniul comunicațiilor electronice.*

Totodată, Agenția consideră că orice întreprindere este liberă să lanseze și să furnizeze orice rețele și/sau servicii de comunicații electronice. Astfel Art.4. al Legii comunicațiilor electronice prevede că:

(1) Furnizarea rețelelor și/sau serviciilor de comunicații electronice este accesibilă pentru orice persoană fizică sau juridică în conformitate cu termenele, condițiile și obligațiile prevăzute de prezenta lege.

(2) Restricții pot fi admise doar în situații legate de securitatea statului, apărare, securitatea și sănătatea publică.

(3) Nu vor fi acordate sau menținute în vigoare drepturi exclusive sau speciale privind crearea sau furnizarea rețelelor sau serviciilor de comunicații electronice.

Prin urmare, oricărui agent economic îi este accesibilă posibilitatea legală de a furniza atât servicii, cât și rețele de comunicații electronice. Aceasta se referă în egală măsură la posibilitatea de a furniza servicii cu amănuntul și servicii cu ridicata, inclusiv de furnizare de terminare², inclusiv de servicii internaționale. Posibilitatea efectivă de a intra pe oricare dintre piețele din domeniul comunicațiilor electronice este, însă, restrânsă de barierele pentru intrare sau ieșire de pe piață ce pot exista.

Barierele de piață pot fi obiective (de exemplu – resurse limitate ca frecvențele, costuri investiționale înalte necesare, etc), sau pot fi artificiale, administrative, etc. Ele de asemenea pot fi temporare, parțiale, absolute. În marea parte a barierele, acestea pot fi reduse sau excluse, prin intervenția *ex-ante* și, mai rar, prin intervenția *ex-post*. De asemenea acestea pot fi eliminate sau reduse prin reglementări cu caracter general sau specificații legale. Un mecanism de determinare a barierele pentru intrare și ieșire de pe piață este cel de impunere a obligațiilor preventive în sarcina furnizorilor cu putere

² Serviciile numite de Orange „tranzit internațional” sunt, de fapt servicii de terminare în rețele naționale cuplat cu un serviciu de transportare internațională. Din punct de vedere tehnic acestea tranzitează rețeaua furnizorului dat, dar acesta se obligă la furnizarea serviciului de terminare, nu doar de tranzit.

semnificativă. Prin acesta se determină locurile înguste și se impun remedii pentru prevenirea eșecului concurenței.

În conformitate cu cadrul Legii comunicațiilor electronice, Agenția poate efectua analiza piețelor, identificarea piețelor de comunicații electronice relevante reglementării preventive, determinarea furnizorilor cu putere semnificativă și impunerea obligațiilor specifice.

În conformitate cu abordarea Agenției, aceste acțiuni au fost separate în 3 etape distincte: 1) identificarea piețelor relevante, 2) analiza în detaliu a piețelor relevante și determinarea furnizorilor cu putere semnificativă (dacă există), 3) impunerea obligațiilor. Fiecare dintre aceste etape depinde de rezultatele precedentei, dar nu invers.

Prin urmare etapa Identificării piețelor relevante ține doar de examinarea și identificarea piețelor ce au caracteristicile unor piețe pasibile reglementării preventive. La această etapă doar se definesc piețele produsului, geografică și, cele definite, se supun testului celor 3 criterii, care califică relevanța sau o neagă.

În cadrul exercițiului de definire a pieței produsului pentru piața terminării în rețele mobile, s-a reieșit de la prezumția inițială că produsul focal este terminarea apelurilor într-o anumită rețea mobilă, indiferent de unde a fost inițiat apelul, cine solicită interconectarea, prin ce tehnologii a fost transportat apelul până la POI și prin câți furnizori. Această prezumare a reieșit din faptul că produsul „terminare a apelului” nu diferă absolut cu nimic în funcție dacă acest apel este inițiat într-o rețea fixă sau mobilă, națională sau străină, în rețeaua furnizorului ce solicită serviciul de terminare sau tranzitează rețeaua acestuia, a fost inițiat sau transportat până la POI prin altă sau aceeași tehnologie cu cea folosită drept interfață de interconectare la POI. Nimeni în cadrul consultărilor publice nu a contestat aceste prezumări și nu a adus argumente că din punct de tehnic terminarea în rețea a acestor apeluri ar fi diferită și din acest considerent trebuie analizate aparte.

Cât privește diferențierea terminării apelurilor într-o anumită rețea în funcție de originea apelului și în funcție dacă acest serviciu este solicitat de un furnizor care a inițiat apelul sau unul care ar revinde serviciul de terminare (cel mai probabil, cuplat cu un serviciu de transportare), Agenția s-a condus de considerentul că în orice caz un furnizor are controlul deplin la baza sa de clienți în vederea terminării apelurilor, adică în orice caz există bariere absolute pentru intrarea pe această piață.

De asemenea, Agenția a ținut cont de recomandarea Comisiei Europene în Recitalul 7 al Directivei cu privire la acces: *Măsurile legale și administrative naționale care stabilesc legătura dintre termenii și condițiile de acces și interconectare și activitățile părții care dorește interconectarea, și în special legătura cu nivelul investiției sale în infrastructura rețelei, și nu cu serviciile de acces sau interconectare furnizate, pot genera perturbări ale pieței și, prin urmare, pot să nu fie compatibile cu regulile de concurență.*

De asemenea, Agenția găsește că la concluzia că piața produsului este terminarea tuturor apelurilor destinate către rețeaua/resursele de numere din rețeaua proprie au ajuns marea majoritate a regulatorilor europeni: din România, Franța, Belgia, Marea Britanie, Portugalia, Polonia, Danemarca, Olanda, Austria, Croația, Ungaria etc. La rândul său unele autorități de reglementare care au întâmpinat întrebarea privind discriminarea traficului în funcție de origine, s-au exprimat că terminarea nu depinde de originea națională sau internațională a apelurilor (ANCOM, România, ARCEP, Franța, BIPT, Belgia, ANACOM, Portugalia). Aceasta întărește convingerea Agenției că piața produsului este terminarea tuturor (adică oricărui) apelurilor în proprie rețea.

De asemenea, Agenția a ținut cont de faptul că serviciile de tranzit reprezintă un mijloc eficient de fluidizare a piețelor. În același timp, măsura în care aceasta are loc și, mai ales, măsura în care acestea influențează piețele cu amănuntul ține de a doua etapă – analiza în detaliu a piețelor relevante.

De asemenea, Agenția s-a condus de considerentul că în furnizarea serviciilor către utilizatorii finali sunt implicați nu doar furnizorii unde se originează apelul, cu toate că aplicarea principiului CPP (partea apelantă plătește) ar putea conduce greșit la o astfel de concluzie.

2. Pe de altă parte, art. 48 alin. 1 al Legii privind actele legislative stabilește că *„actul legislativ se aplică pe întreg teritoriul Republicii Moldova, precum și în locurile considerate drept teritoriu al statului”*. Mai concret, art. 1 alin. 2 al Legii comunicațiilor electronice prevede că această lege *„stabilește drepturile și obligațiile utilizatorilor pe întreg teritoriul Republicii Moldova”*. De asemenea, art. 3 alin. 1 al aceleiași legi stabilește că *„accesul oricărei persoane fizice sau juridice la serviciile de comunicații electronice este garantat pe întreg teritoriul Republicii Moldova”*. Totodată, potrivit art. 41 alin. 1 lit. b) al Legii menționate, *„orice furnizor are obligația, la solicitarea unui furnizor autorizat în condițiile legii, de a negocia un acord de interconectare cu solicitantul în cauză în vederea furnizării serviciilor publice de comunicații electronice”*. Conform art. 2 al Legii comunicațiilor electronice, furnizorul de rețele sau servicii de comunicații electronice este definit drept *„persoana fizică sau juridică, înregistrată în Republica Moldova, a cărei activitate constă, în totalitate sau în parte, în furnizarea unei rețele de comunicații electronice”* sau a *„serviciilor de comunicații electronice”*. Astfel, furnizorul autohton nu are obligația să negocieze un acord de interconectare cu furnizorii străini de rețele sau servicii publice de comunicații electronice, oricare ar fi modul de interconectare (direct sau indirect, adică prin intermediul furnizorilor de tranzit (pct. 6 al Regulamentului cu privire la interconectare)).

Prin urmare, atribuțiile Agenției sunt limitate, conform legii, la protecția drepturilor utilizatorilor finali pe teritoriul Republicii Moldova, asigurarea accesului utilizatorilor finali la serviciile de comunicații electronice de pe teritoriul Republicii Moldova și promovarea concurenței pe piața cu amănuntul pe teritoriul Republicii Moldova.

Orange Moldova observă o abordare similară și în Uniunea Europeană. Astfel, art. 4 alin. 1 al Directivei privind accesul prevede că *„operatorii rețelelor publice de comunicații au dreptul și, la cererea altor societăți autorizate în acest sens, obligația de a negocia interconectarea reciprocă în scopul furnizării serviciilor de comunicații electronice disponibile pentru public. în vederea asigurării furnizării și interoperabilității serviciilor pe întreg teritoriul Comunității”*. Conform informației de care dispune Orange Moldova, ratele de terminație a apelurilor în propria rețea aplicate de operatorii rețelelor publice de comunicații din Uniunea Europeană operatorilor din statele care nu fac parte din Uniunea Europeană nu se reglementează.

Un exemplu și mai elocvent este recentul Regulament (EC) nr. 717/2007 al Parlamentului European și al Conciliului din 27.06.2007 privind roaming-ul în rețelele publice de telefonie mobilă în cadrul Comunității, prin care se reglementează tarifele pentru serviciile de roaming internațional cu ridicata aplicate între operatorii de telefonie mobilă din Uniunea Europeană. Tarifele similare aplicate între operatorii de telefonie mobilă din Uniunea Europeană, pe de o parte, și operatorii de telefonie mobilă din statele care nu fac parte din Uniunea Europeană, pe de altă parte, nu sunt reglementate. Ca rezultat, cele din

urmă sunt de câteva ori mai mari decât primele. De remarcă că de pe urma unei asemenea abordări suferă și cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene, care sunt nevoiți să achite tarife nereglementate atunci când călătoresc în țări care nu sunt membre ale Uniunii Europene. Totuși, acest fapt nu este privit drept temei pentru extinderea limitei aplicării în spațiu a legislației comunitare asupra relațiilor între operatorii de telefonie mobilă din Uniunea Europeană și operatorii de telefonie mobilă din statele care nu fac parte din Uniunea Europeană.

Dacă furnizorii autohtoni de rețele publice fixe și mobile nu au obligația legală de a asigura interconectarea cu furnizorii străini care prestează servicii publice propriilor utilizatori finali, acești furnizori autohtoni nu au obligația de a asigura interconectarea nici cu furnizorii de tranzit autohtoni, care prestează servicii cu ridicata către furnizorii străini respectivi. În sensul legislației în domeniul comunicațiilor electronice, un furnizor care prestează servicii cu ridicata altor furnizori nu poate avea mai mari drepturi decât un furnizor care prestează servicii publice propriilor utilizatori finali. Cu o altă abordare, oricare furnizor străin ar putea ușor ocoli asemenea limitare a legislației naționale, prin crearea unor firme (fără rețea) în Republica Moldova.

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărârii și la analiza de identificare

Acceptarea propunerilor: Nu se acceptă

Agencia a reieșit din considerentul că prin caracteristicile sale tehnice, serviciul de terminare în rețea (cazul când și POI este pe teritoriul național) nu se deosebește prin nimic în funcție de originea apelurilor. Aceasta duce la concluzia că furnizarea serviciului de terminare în rețea este o livrare pe teritoriul național. Întru susținerea acestui raționament vin și prevederile Codului fiscal în privința determinării locului livrării serviciilor, cum de ex. art.111. Prin urmare, obiectul serviciului de terminare în rețea nu depășește cadrul național și aria de autoritate a Agenției.

De asemenea cum a fost menționat mai sus, Agenția a ținut cont de recomandarea Comisiei din Recitalul 7 al Directivei cu privire la acces, prin care *Măsurile legale și administrative naționale care stabilesc legătura dintre termenii și condițiile de acces și interconectare și activitățile părții care dorește interconectarea... și nu cu serviciile de acces sau interconectare furnizate, pot genera perturbări ale pieței și, prin urmare, pot să nu fie compatibile cu regulile de concurență*, precum și de prevederile Legii comunicațiilor electronice care stabilesc libertatea furnizării rețelelor și serviciilor și imperativul privind caracterul competitiv al rețelelor și serviciilor de comunicații electronice. Prin urmare, serviciul de terminare rămâne același, indiferent dacă este utilizat de furnizorul ce solicită interconectarea pentru a finaliza apelurile propriilor clienți de telefonie mobilă, fixă, sau dacă sunt utilizate pentru finalizarea propriilor servicii cu ridicata de terminare, inclusiv dacă la aceste servicii se adaugă elementul transportului transfrontalier și se comercializează ca terminare internațională în rețele din Moldova.

În același timp, Agenția a menționat în Analiză, că serviciile furnizate la un POI internațional nu sunt incluse în piața produsului și, respectiv, aceste servicii nu vor putea cădea sub reglementare, iar furnizorii naționali nu vor avea obligația de a negocia acorduri de interconectare cu furnizorii străini.

De asemenea, Agenția a luat în considerare prevederile art.41 alin. 1 lit. b) al Legii comunicațiilor electronice, care specifică că *un furnizor are obligația de a furniza, conform termenilor și condițiilor impuse de Agenție, un acord cu solicitantul în cauză în vederea furnizării serviciilor publice de comunicații electronice, inclusiv a serviciilor de comunicații electronice accesibile utilizatorilor prin intermediul unei*

alte rețele publice de comunicații electronice, interconectată cu rețeaua oricăreia dintre părți.

De asemenea, Agenția este de convingerea că serviciul final, oferit clientului său de către furnizorul care controlează accesul către utilizatorul final (furnizorul serviciului de terminare), este mult mai complex decât posibilitatea de a efectua apeluri. Acest serviciu se răsfrânge în egală sau, poate chiar în mai mare măsură, asupra posibilității de a primi apeluri. Agenția consideră că un serviciu telefonic final, pentru a fi deplin și de a răspunde intereselor utilizatorilor, trebuie să cuprindă posibilitatea de a primi orice apeluri (de a putea fi apelat), cu excepția cazurilor când singur nu consimte altfel. Prin urmare, articolul 41 al Legii comunicațiilor electronice se referă nu doar la posibilitatea furnizorului ce achiziționează serviciul de terminare de a furniza servicii finale, ci și la posibilitatea pentru furnizorul serviciului de terminare de a oferi utilizatorilor serviciul de a putea fi apelat.

Agenția a considerat că invocarea Regulamentului privind roaming-ul în rețelele publice de telefonie mobilă în cadrul Comunității în calitate de argument are legătură doar tangențială cu subiectul analizat. Legătura directă este cu analizele făcute de regulatorii europeni privind piețele relevante de terminare a apelurilor în rețelele mobile și fixe, constatările privind piețele produselor și impunerile de remedii, precum și recomandările Comisiei referitoare la terminarea de trafic și comentariile făcute urmare a procedurii de consultanță conform Articolului 7 al Directivei cadru. În același timp Regulamentul privind roaming-ul a fost provocat de necesitatea asigurării unui mediu mai bun pentru crearea unei piețe comune, conform art.2 al Tratatului Uniunii Europene și articolelor ce urmează din acesta și din faptul că nici concurența, nici autoritatea fiecărui regulator în parte nu puteau rezolva această problemă.

3. **Cum s-a remarcat mai sus, serviciul de terminare de apel este un serviciu de interconectare. Potrivit art. 41 alin. 1 lit. b) al Legii comunicațiilor electronice, „*orice furnizor are obligația, la solicitarea unui furnizor autorizat în condițiile legii, de a negocia un acord de interconectare cu solicitantul în cauză în vederea furnizării serviciilor publice de comunicații electronice*”(Normă similară cu art. 4(1) al Directivei 2002/19/EC privind accesul).**

Conform art. 23 alin. 15 lit. a) ale aceleiași Legi, „*autorizarea generală le conferă dreptul de a negocia și a încheia acorduri de acces și interconectare cu alți furnizori autorizați de rețele și/sau servicii publice de comunicații electronice*” doar „*furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice publice*” (Normă similară cu art. 4(2) al Directivei 2002/20/EC privind autorizarea).

Pe de altă parte, conform art. 2 al Legii comunicațiilor electronice, „*interconectarea rețelelor*” este definită drept „*legătură fizică și logică între rețelele publice de comunicații electronice, utilizate de același furnizor sau de furnizori diferiți pentru a permite utilizatorilor unui furnizor să comunice cu utilizatorii aceluiași sau ai altui furnizor, ori să aibă acces la serviciile unui furnizor terț. Potrivit aceluiași articol, „rețea publică de comunicații electronice” este definită drept „rețea utilizată pentru furnizarea serviciilor publice de comunicații electronice”, iar „serviciu public de comunicații electronice” este „serviciul de comunicații electronice destinat publicului (Normă similară cu art. 2(b) al Directivei 2002/19/EC privind accesul)*

Cum s-a menționat mai sus, în cazul de față, furnizorii de tranzit prestează servicii cu ridicata, dar nu cu amănuntul (definite drept servicii destinate utilizatorilor finali). Prin urmare, autorizarea generală nu le conferă furnizorilor

de tranzit „*dreptul de a negocia și a încheia acorduri de acces și interconectare*” cu furnizori autorizați de rețele și servicii publice de comunicații electronice (în lipsa acordului ultimilor). Totodată, un furnizor nu are obligația de a negocia cu furnizorii de tranzit un acord de interconectare, deoarece ultimii, în cazul de față, nu furnizează servicii publice de comunicații electronice. De asemenea, deoarece furnizorii de tranzit nu furnizează servicii publice de comunicații electronice, rețelele lor, în cazul de față, nu sunt utilizate drept rețele publice de comunicații electronice. Prin urmare, legătura între rețelele publice de comunicații electronice și rețelele furnizorilor de tranzit nu este, în cazul de față, interconectare, în sensul Legii comunicațiilor electronice. Or, potrivit art. 2 alin. b) al Directivei privind accesul, „*interconectarea este un tip specific de acces pus în aplicare între operatorii de rețele publice*” (Interpretarea acestor norme a fost dată în decizia Curții Europene de Justiție din 12.11.2009 pe cazul TeliaSonera Finland Oyj v. CRA (autoritatea de reglementare a Finlandei) și iMEZ Ab. Articolul 4 al Legii nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative prevede că actul legislativ elaborat trebuie să corespundă legislației comunitare. Pentru a realiza intenția legislatorului exprimată în această normă, urmează ca și interpretarea prevederilor actului legislativ să fie în concordanță cu interpretarea legislației comunitare pe care se bazează acest act).

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărârii și la analiza de identificare

Acceptarea propunerii: Nu se acceptă

După cum a menționat mai sus, Agenția a delimitat procesul legat de puterea semnificativă de piață și posibilitatea impunerii de obligații furnizorilor cu putere semnificativă în 3 etape: 1) identificarea piețelor relevante, 2) analiza în detaliu a piețelor relevante și determinarea furnizorilor cu putere semnificativă (dacă asemenea există), și 3) impunerea obligațiilor (remediilor). Nici o etapă anterioară nu depinde de una posteroară, ci doar invers.

În comentariul său, furnizorul încearcă să prevadă posibilele remedii care pot fi impuse, ca urmare a constatării puterii semnificative pe piața terminării în rețele individuale.

Agenția consideră că aceste discuții se referă la analiza de la etapa 2 și impunerea de la etapa 3. Prin urmare aceste argumente nu au referință nici la piața produsului, inclusiv geografică, nici dacă aceasta răspunde afirmativ criteriilor din „testul celor 3 criterii”. Agenția va expune constatările sale urmare a analizei în detaliu a piețelor relevante identificate.

4. Articolul 667 Cod civil prevede că „*părțile contractante pot încheia, în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor... Obligarea la încheierea unui contract este interzisă, cu excepția cazurilor când obligația de a contracta este prevăzută ... de lege sau dacă reiese dintr-o obligație asumată benevol*”. Cu alte cuvinte, o parte poate fi obligată la încheierea unui contract, când există un interes public.

Conform definiției date la art. 2 al Legii comunicațiilor electronice, scopul „*interconectării rețelelor*” este „*pentru a permite utilizatorilor unui furnizor să comunice cu utilizatorii aceluiași sau ai altui furnizor, ori să aibă acces la serviciile publice unui furnizor terț*”. Utilizatorul este definit drept „*persoana care utilizează sau solicită servicii publice de comunicații electronice*”. De asemenea, art. 42 alin. 1 și 2 lit. a) al Legii comunicațiilor electronice prevede că „*Agenția este obligată să întreprindă măsurile necesare pentru a încuraja și a asigura, în condițiile legii,*

accesul și interconectarea.... Măsurile adoptate ... vizează în special impunerea de obligații furnizorilor care controlează accesul la utilizatori finali, inclusiv... obligația de a asigura interconectarea rețelelor acestora, dacă impunerea în cauză este necesară pentru asigurarea conectivității între utilizatorii finali (Normă similară cu art. 5(1)(a) al Directivei 2002/19/EC privind accesul).

Prin urmare, interesul public urmărit în cazul impunerii obligației de a se interconecta este „asigurarea conectivității între utilizatorii finali” ... "pentru a permite utilizatorilor unui furnizor să comunice cu utilizatorii aceluiași sau ai altui furnizor", sau "pentru a permite utilizatorilor unui furnizor... să aibă acces la serviciile publice unui furnizor terț”.

Semnificația acestor prevederi este redată chiar la pct. 3.4 al Analizei privind identificarea pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie mobilă. Potrivit acestuia, „dacă un utilizator final al unui produs de telefonie descris anterior dorește să contacteze un abonat al unei rețele mobile concrete, atunci furnizorul apelantului urmează să achiziționeze pe piața cu ridicata serviciul de terminare în această rețea mobilă. Neachiziționarea acestui serviciu ar duce la imposibilitatea de a-i furniza clientului final serviciul solicitat. ... în acest sens, terminarea în rețea mobilă a apelului reprezintă o resursă vitală pentru afacerea cu amănuntul (și, respectiv, pentru afacerea furnizorului ce inițiază apelul) și achiziționarea ei nu poate fi evitată sau la ea nu se poate renunța”.

Spre deosebire de serviciile de terminare în rețeaua mobilă concretă, serviciile furnizorilor de tranzit nu reprezintă „o resursă vitală pentru afacerea cu amănuntul (și, respectiv, pentru afacerea furnizorului ce inițiază apelul)”, fără de care nu este posibilă asigurarea conectivității între utilizatorii finali ai furnizorului ce inițiază apelul și utilizatorii finali ai furnizorului în rețeaua căruia apelul este terminat, și achiziționarea lor poate fi evitată sau la ele se poate renunța, în special în cazul interconectării directe.

Totodată, cum s-a arătat la pct. 1.2 mai sus, asigurarea conectivității între utilizatorii finali ai furnizorilor străini ce inițiază apelul și utilizatorii finali ai furnizorilor autohtoni în rețeaua căroră apelul este terminat este în afara obiectului Legii comunicațiilor electronice și în afara competenței Agenției.

De asemenea, cum s-a arătat la pct. 1.1 mai sus, în cazul de față, furnizorii de tranzit furnizează servicii cu ridicata altor furnizori, dar nu servicii cu amănuntul destinate publicului. Cazul de față se deosebește de situația în care furnizorii autohtoni furnizează servicii de telefonie IP (apeluri internaționale de ieșire) utilizatorilor finali ai operatorilor de telefonie mobilă autohtoni prin intermediul codului de acces (16XX). În acel caz, furnizorii autohtoni de servicii de telefonie IP (apeluri internaționale de ieșire) au contract direct cu utilizatorii finali. Utilizatorii finali pot alege între serviciile acestor furnizori și serviciile operatorilor de telefonie mobilă. Prin urmare, furnizorii de servicii de telefonie IP (apeluri internaționale de ieșire) concurează cu operatorii de telefonie mobilă pe piața cu amănuntul a apelurilor internaționale de ieșire. Astfel, refuzul de a acorda accesul unui furnizor de servicii de telefonie IP (apeluri internaționale de ieșire) ar putea împiedica concurența pe piața cu amănuntul. Orange Moldova oferă furnizorilor autohtoni de servicii de telefonie IP (apeluri internaționale de ieșire) interconectare în scopul furnizării unor asemenea servicii.

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărârii și la analiza de identificare

Acceptarea propunerii: Nu se acceptă

După cum a menționat mai sus, Agenția consideră că aceste discuții se referă la analiza de la etapa 2 și impunerea de la etapa 3. Prin urmare aceste argumente nu au referință

nici la piața produsului, inclusiv geografică, nici dacă aceasta răspunde afirmativ criteriilor din „testul celor 3 criterii”. Agenția va expune constatările sale urmare a analizei în detaliu a piețelor relevante identificate.

5. Potrivit art. 1 alin. 1 al Legii comunicațiilor electronice, această lege are ca scop asigurarea *"utilizatorilor cu servicii de comunicații electronice de calitate, moderne și utile"*. Conform art. 20 alin. 2 lit. b) al Legii comunicațiilor electronice și a condițiilor de licență. *"furnizorii de rețele și/sau servicii publice de comunicații electronice au obligația să asigure calitatea serviciilor furnizate"*.

Cum s-a remarcat mai sus, utilizatorii finali ai furnizorului străin care inițiază apelul nu au posibilitatea să aleagă furnizorul de tranzit prin intermediul căruia să fie transportat apelul cu destinația în rețelele furnizorilor autohtoni de rețele publice fixe sau mobile. Nici utilizatorii finali ai furnizorilor autohtoni de rețele publice fixe sau mobile care primesc apelurile nu au această posibilitate. Ambii depind în exclusivitate de alegerea furnizorului străin care inițiază apelul și/sau a furnizorului de tranzit prin intermediul căruia furnizorul străin care inițiază apelul alege să transporte apelul cu destinația în rețelele furnizorilor autohtoni de rețele publice fixe sau mobile.

Legea comunicațiilor electronice nu se aplică furnizorilor străini care inițiază apelul, iar furnizorii de tranzit nu prestează servicii publice de comunicații electronice. Prin urmare, conform prevederii citate mai sus, obligația de a asigura calitatea serviciilor, în cazul de față, îi revine furnizorului autohton de rețele publice fixe și mobile, în rețeaua căruia este terminat apelul.

Pentru a putea asigura îndeplinirea acestei obligații, acest furnizor trebuie să dispună de posibilitatea de a alege furnizorii de tranzit prin care să fie transportate apelurile spre utilizatorii finali ai acestui furnizor.

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărârii și la analiza de identificare

Acceptarea propunerii: Nu se acceptă

După cum a menționat mai sus, Agenția consideră că aceste discuții se referă la analiza de la etapa 2 și impunerea de la etapa 3. Prin urmare aceste argumente nu au referință nici la piața produsului, inclusiv geografică, nici dacă aceasta răspunde afirmativ criteriilor din „testul celor 3 criterii”. Agenția va expune constatările sale urmare a analizei în detaliu a piețelor relevante identificate.

6. Nivelul curent de dezvoltare ale unor tehnologii, cu ar fi cea VoIP, nu permite asigurarea unui standard de calitate adecvat. Potrivit Recomandării Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor ITU-T G.109, conexiunea VoIP este caracterizată prin calitate „rea” a convorbirii („aproape toți utilizatorii sunt nemulțumiți”) și este cea mai inferioară categorie din cele 5 existente („cea mai bună, bună, medie, joasă, rea”).

În cazul în care furnizorii autohtoni de rețele publice fixe sau mobile vor fi obligați să ofere acces la propria rețea pentru terminarea traficului originat în afara Republicii Moldova tuturor celor care doresc acest lucru și oricum aceștia doresc să facă acest lucru, va fi imposibilă respectarea obligației acestora privind asigurarea calității pentru propriii utilizatori finali. Prin aceasta, s-ar încălca drepturile și interesele legitime ale consumatorilor moldoveni.

Dovadă acestui fapt servește situația de la începutul anului 2004. Atunci terminarea traficului originat în afara Republicii Moldova cu destinația spre rețelele publice mobile din țară era efectuată exclusiv prin Moldtelecom. Din cauza lipsei de ordine legate de accesul operatorilor străini de telefonie VoIP la rețeaua Moldtelecom, era imposibil de a telefona Republica Moldova din străinătate, fapt care a condus la reducerea în două săptămâni a traficului internațional de intrare al operatorilor de telefonie mobilă autohtoni cu 50%. În situația în care operatorii de telefonie VoIP ofereau un preț mai redus pentru a compensa cumva lipsa calității corespunzătoare a legăturii telefonice, operatorii străini erau dispuși să aleagă câștigul financiar în dauna calității.

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărârii și la analiza de identificare

Acceptarea propunerii: Nu se acceptă

După cum a menționat mai sus, Agenția consideră că aceste discuții se referă la analiza de la etapa 2 și impunerea de la etapa 3. Prin urmare aceste argumente nu au referință nici la piața produsului, inclusiv geografică, nici dacă aceasta răspunde afirmativ criteriilor din „testul celor 3 criterii”. Agenția va expune constatările sale urmare a analizei în detaliu a piețelor relevante identificate.

- 7. Extinderea reglementării asupra serviciilor de terminație prestate furnizorilor străini (direct sau prin intermediari) ar presupune și impunerea obligației de a fundamenta tarifele pentru terminarea apelurilor internaționale de intrare în funcție de costuri. Reducerea acestor tarife însă nu va permite atingerea obiectivului pentru care asemenea obligație se impune, adică micșorarea tarifelor achitate de utilizatorii finali. Ea va conduce doar la redistribuirea veniturilor de la furnizorii autohtoni de rețele publice către intermediari și furnizorii străini. Aceasta se va întâmpla, deoarece chiar dacă tarifele pentru serviciul de terminație aplicat de furnizorul autohton de rețele publice va fi fundamentat în funcție de costuri, intermediarii (operatorii de tranzit) nu sunt obligați să perceapă tarife fundamentate în funcție de costuri pentru serviciul de terminație revândut furnizorilor străini. De asemenea, nu există nici o certitudine că furnizorii străini care inițiază apelul își vor reduce tarifele aplicate utilizatorilor finali, în loc să rețină diferența în tarife. Astfel, în loc ca aceste venituri să fie obținute de furnizorii autohtoni de rețele publice fixe și mobile, care le utilizează pentru dezvoltarea și modernizarea rețelelor publice și implementarea tehnologiilor noi, ele vor fi obținute de intermediari (care nu oferă nici o valoare adăugată) sau de furnizorii străini.**

De asemenea, nu pot fi excluse practicile când furnizorii de tranzit autohtoni vor fonda firme off-shore, prin care vor revinde serviciul de terminare. Acest serviciu va fi revândut firmei off-shore la cost, iar firma off-shore îl va revinde furnizorilor străini cu marja corespunzătoare.

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărârii și la analiza de identificare

Acceptarea propunerii: Nu se acceptă

După cum a menționat mai sus, Agenția consideră că aceste discuții se referă la analiza de la etapa 2 și impunerea de la etapa 3. Prin urmare aceste argumente nu au referință nici la piața produsului, inclusiv geografică, nici dacă aceasta răspunde afirmativ criteriilor din „testul celor 3 criterii”. Agenția va expune constatările sale urmare a analizei în detaliu a piețelor relevante identificate.

8. Înăutățirea calității legăturii telefonice internaționale poate conduce la reducerea traficului internațional de intrare spre Republica Moldova (utilizatorii, din cauza calității proaste, vor renunța să telefoneze sau vor scurta convorbirea, traficul nu va ajunge la destinație din lipsa capacității suficiente la operatorul de tranzit). Acest fenomen, în comun cu practicile menționate la pct. 2.2 mai sus, vor aduce mai multe efecte negative pentru economia țării, furnizorii de rețele publice și utilizatorii finali ai acestora:

- micșorarea semnificativă a fluxurilor valutare spre Republica Moldova;
- reducerea semnificativă a veniturilor furnizorilor autohtoni și reducerea suma impozitelor achitate în Republica Moldova de către furnizorii autohtoni;
- va fi afectată negativ balanța comercială a țării;
- va fi afectată negativ capacitatea investițională a furnizorilor autohtoni de rețele publice.

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărârii și la analiza de identificare

Acceptarea propunerii: Nu se acceptă

După cum a menționat mai sus, Agenția consideră că aceste discuții se referă la analiza de la etapa 2 și impunerea de la etapa 3. Prin urmare aceste argumente nu au referință nici la piața produsului, inclusiv geografică, nici dacă aceasta răspunde afirmativ criteriilor din „testul celor 3 criterii”. Agenția va expune constatările sale urmare a analizei în detaliu a piețelor relevante identificate.

9. Calitatea serviciilor are o influență directă și imediată asupra imaginii furnizorului de servicii publice în fața clienților și capacității acestuia de a-si menține clienții și de a atrage noi clienți. Acesta este un aspect foarte sensibil pe piețele cu concurență înaltă și volatilitate sporită a bazei de abonați, cum este cea a serviciilor publice de telefonie mobilă.

Se poate aștepta ca furnizorii de tranzit să aibă interes sporit în revânzarea serviciului de terminare a furnizorilor cu număr mai mare de utilizatori finali. Astfel, oferirea acestei posibilități pentru toți furnizorii de tranzit, o parte din care nu sunt capabili să asigure o calitate adecvată a serviciilor sale, poate crea o percepție eronată a calității serviciilor furnizorului autohton în rețeaua căruia apelul este terminat, cu consecințe drastice asupra poziției acestuia pe piața cu amănuntul.

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărârii și la analiza de identificare

Acceptarea propunerii: Nu se acceptă

După cum a menționat mai sus, Agenția consideră că aceste discuții se referă la analiza de la etapa 2 și impunerea de la etapa 3. Prin urmare aceste argumente nu au referință nici la piața produsului, inclusiv geografică, nici dacă aceasta răspunde afirmativ criteriilor din „testul celor 3 criterii”. Agenția va expune constatările sale urmare a analizei în detaliu a piețelor relevante identificate.

10. De remarcă că subiectul terminării de către operatorii de tranzit autohtoni (în special prin intermediul conexiunii VoIP) a traficului originat în afara Republicii Moldova în rețelele de telefonie mobilă a fost examinat anterior de ANRCETI în repetate rânduri. Acest subiect a fost pe larg discutat inclusiv în anul 2004 în cadrul dezbaterilor publice organizate de ANRCETI (pe atunci ANRTI), la care au participat operatorii de telefonie mobilă și operatorii alternativi autohtoni (a se

vedea scrisorile Orange Moldova nr. 333 din 29.04.2004 și nr. 401 din 28.06.2004, adresate ANRTI). în cadrul acestor dezbateri, ANRTI a acceptat argumentele Orange Moldova că obligația de a negocia acord de interconectare (care era prevăzută și de Regulamentul cu privire la interconectare, aprobat prin hotărârea ANRTI nr. 02 din 13.03.2002) nu este aplicabilă situației de față și că oferirea accesului la rețelele de telefonie mobilă în vederea terminării de către operatorii de tranzit autohtoni a traficului originat în afara Republicii Moldova este la discreția operatorilor acestor rețele.

Consecvența în interpretarea și aplicarea legislației garantează previzibilitatea reglementării activității de întreprinzător, despre care art. 4 al Legii nr. 235-XVI din 20.06.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător scrie că ar fi unul din aceste principii.

Nota Agenției: Comentariile se referă la proiectul Hotărârii și la analiza de identificare

Acceptarea propunerii: Nu se acceptă

După cum a menționat mai sus, Agenția consideră că aceste discuții se referă la analiza de la etapa 2 și impunerea de la etapa 3. Prin urmare aceste argumente nu au referință nici la piața produsului, inclusiv geografică, nici dacă aceasta răspunde afirmativ criteriilor din „testul celor 3 criterii”.

Agenția va expune constatările sale urmare a analizei în detaliu a piețelor relevante identificate. Acestea însă urmează să țină cont de principiul neutralității tehnologice. Astfel, în conformitate cu art. 8 alin.(9) al Legii comunicațiilor electronice, *pentru îndeplinirea sarcinilor de reglementare... în special a celor menite să asigure o concurență efectivă, Agenția va asigura neutralitatea reglementărilor sale din punctul de vedere al tehnologiei aplicate.*

Comentariile „Riscom” S.A.

1. Каковы будут обязательства поставщиков с незначительным положением на телекоммуникационном рынке и правила игры на рынке телекоммуникационных услуг.

Probabil întrebarea se referă la obligațiile posibile ale furnizorilor ce au o cotă mică sau neînsemnată al veniturii lor în volumul total al sectorului de comunicații electronice. Având în vedere că piețele examinate sunt terminarea apelurilor în rețele individuale de telefonie fixă (și mobilă separat), Agenția va impune obligații furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele date specifice, dacă furnizori cu astfel de putere vor fi găsiți. Agenția va analiza în detaliu puterea de piață a furnizorilor și riscurile concurenței legate de puterea de piață a fiecărui dintre furnizori.

În conformitate cu art.43 (2) al Legii comunicațiilor electronice, *Obligațiile ... trebuie să fie, în funcție de specificul problemei identificate, proporționale și justificate și sînt impuse numai după consultarea părților interesate, în condițiile legii.*

2. Кто будет определять эти правила и обязательства

În conformitate cu art. art.43 (1) al Legii comunicațiilor electronice, Agenția impune obligațiile furnizorilor cu putere semnificativă. După cum a fost menționat mai sus, aceste obligații trebuie să fie proporționale problemei identificate și sunt impuse doar după consultarea părților interesate.